

de Bat a Bat

Número 6 • Maig-juny 1995

Periòdic de la Fundació Hospital/Asil de Granollers

Posada en marxa de la Unitat de Cures Intensives

El passat dia 26 de juny es va posar en marxa, de forma progressiva, la Unitat de Cures Intensives (UCI) del nostre centre. Durant els mesos de juliol i agost hi haurà quatre llits oberts, que a partir de setembre s'ampliaran fins a sis. Fins a l'any 1996 no és previst que la Unitat tingui en funcionament els deu llits dels quals ha estat dotada.

Personal mèdic i d'infermeria ultimant la posta a punt del material de l'UCI.

Poder disposar d'una UCI era una vella aspiració d'aquest Hospital que, amb la posada en marxa d'aquest Servei, podrà millorar considerablement l'assistència sanitària que ofereix a la comarca.

Fent un repàs a la història de la medicina intensiva, podem dir que ja a mitjan segle passat, arran de la guerra de Crimea, es va considerar que els pacients més greus eren més ben atesos en àrees separades de la resta de l'Hospital. Foren, però, les grans guerres d'aquest segle, per la gran quantitat de politraumatitzats com també, posteriorment, la carrera espacial, per l'ús d'alta tecnologia per dur a terme el monitoratge dels astronautes, els fets que van contribuir de forma més important al desenvolupament de les Unitats de Medicina Intensiva (UMI).

Inicialment eren especialistes de diferents àrees els qui s'ocupaven de l'atenció a pacients crítics, depenent de la malaltia. Posteriorment, però, es va constatar que aquests malalts, tot i ésser d'origen divers, tenien unes característiques fisiopatològiques i clíniques homogènies. La necessitat d'assimilar noves estratègies terapèutiques i avenços tecnològics van anar justificant gradualment la configuració de la Medicina Intensiva com una especialitat pròpiament dita.

L'especialitat de Medicina Intensiva

Medicina Intensiva és l'especialitat responsable de donar assistència a tots aquells malalts de procedència diversa (mèdics, quirúrgics, politraumàtics, intoxicacions, alteracions digestives, etc.) que presentin un nivell de gravetat que pugui posar en perill la seva vida i que tinguin bones perspectives de supervivència.

El pacient crític que és ingressat en una UCI requereix atencions i cures de forma constant, intensa i d'alta qualitat, requisits necessaris per poder oferir i garantir un tractament idoni. Per això, cal que el personal mèdic i d'infermeria que atén aquests malalts tingui una formació especialitzada i que hi hagi un alt grau de col·laboració entre ambdós col·lectius. Així mateix, l'UCI ha d'estar dotada d'una tecnologia que pugui suplir els òrgans més compromesos (ventiladors mecànics, hemofiltració... etc).

L'equip d'Infermeria de l'UCI, de dalt a baix i d'esquerra a dreta: David Macià, Isabel García, Lluïsa Bancó, Bea Martínez, Montse Gordo, Encarna Comino, Montse Rodoreda, Assumpta Romero, Cristina Soldevila, M. Jesus Miranda, Jaume Aragonés, Núria Corderas, Esperanza Redondo, María Ruiz, Marisol Barreiro, Manoli Macarro i Imma Balcells.

A part de l'activitat assistencial, també és important el vessant d'informació i suport als familiars que realitzen les persones que treballen en aquesta Unitat. Així mateix, la docència i la investigació són aspectes importants en el dia a dia d'una Unitat de Medicina Intensiva.

L'UCI evita el trasllat de malalts crítics

Amb l'obertura de l'UCI, l'Hospital podrà atendre molts pacients greus que fins ara havien de ser traslladats a altres centres. El fet que els pacients de la comarca no hagin de marxar del seu entorn per ser atesos de ben segur que augmentarà el seu benestar i comportarà una millora amb vista als familiars, que podran evitar-se els desplaçaments. Així mateix, es podran atendre malalts derivats d'altres centres hospitalaris de la comarca.

L'UCI de l'HGG, situada a la primera planta de l'edifici nou, és un servei ●●● (Continua a la p. 3)

Presentats els primers resultats de la dinàmica de comunicació p.2

Comiat a nous especialistes i benvinguda a nous residents p.3

Entrevista amb els responsables de l'UCI p.5

de Bat a Bat

Director
Camil Escáñez

Redactora en Cap
Gemma Carbonell

Consell de Redacció
Carme Barbany
M. Dolors Dalmau
Consol Fusté
Coral Gómez
Marina Molins
Cristina Serra

Col.laboradors
Imma Cañas
Teresa Garriga
Eulàlia Guix

Dr. Josep M. Ibáñez
Dr. Luis M. Inaraja
Manoli Macarro
Dr. Joan Carles Martín
Dr. Francesc Oliveras
Pilar Rol
Personal de Restauració
Personal Sala de Parts

Assessoria i Assistència
Redaccional
Josep Díaz

Disseny
Simó Calvo

Primers resultats de la dinàmica de comunicació

Presentació als 100 professionals que hi van participar

El passat 29 de juny van ser presentats a la sala d'actes del Centre Geriàtric els projectes de departaments, la Visió Comuna i el Pla d'Accions de Progrés 95/96 dintre del marc de la dinàmica de comunicació endegada per la Direcció al principi del 94.

l'aula El nostre Servei de Diagnòstic per Imatge valorat a Europa

L'equip del Servei de Diagnòstic per Imatge de l'Hospital General de Granollers va presentar en el Congrés Europeu de Radiologia, celebrat a Viena del 5 al 10 de març d'enguany, tres pòsters científics amb els títols següents:

- The Aortopulmonary window in childhood. Normal and abnormal sonographic patterns.
- Superior pericardial recesses in childhood. Sonographic appearance.
- Anomalous pneumatization patterns of the paranasal sinuses.

Evaluation with high-resolution ct.

D'aquests tres pòsters presentats, el **Superior pericardial recesses in childhood, Sonographic appearance**, va rebre un certificat d'apreciació del Comitè Científic.

Dels 870 pòsters seleccionats pel Comitè Organitzador d'aquest Congrés, se n'ha premiat un total de 45, entre els quals s'inclou el del Servei de Diagnòstic per Imatge.

Aquest pòster tracta de les variants anatòmiques dels recessos superiors del pericardi en els nens, que poden donar origen a falses

L'equip del Servei de Diagnòstic per Imatge.

interpretacions si no es coneixen correctament les formes de presentació.

Dr. Luis Maria Inaraja
Director del Servei de Diagnòstic per Imatge

Els projectes de departaments són el resultat dels seminaris que van tenir lloc durant el darrer trimestre de l'any passat.

La presentació dels diferents projectes va anar a càrrec dels següents professionals:

El Dr. Albert Vives va presentar el projecte de la Direcció Mèdica. M. Dolors Casacuberta donà a conèixer el projecte de la Direcció d'Infermeria. Els dos directius assistencials es van encarregar de presentar un document elaborat conjuntament per metges i infermeres titulat "Bases per a una millor complementarietat entre metges i infermeres". Rosa Dalmau va presentar el projecte del Departament d'Admissions. Teresa Torras i Gemma Carbonell van fer la

presentació dels projectes de les direccions d'Hostaleria i de Recursos Humans respectivament. Antoni Masachs presentà el projecte de la Direcció Administrativa en tot allò relatiu als departaments d'Anàlisi de Gestió, de Comptabilitat i Facturació, d'Informàtica i de Compres-Magatzems.

Rafael Morante va parlar dels objectius essencials del Departament de Manteniment, i Montse Ortiz i Consol Fusté van presentar conjuntament el projecte de la Unitat de Treball Social i d'Atenció i Informació al Client.

Les intervencions van ser breus per tal de donar agilitat a l'acte i recolliren sobretot les grans línies dels projectes.

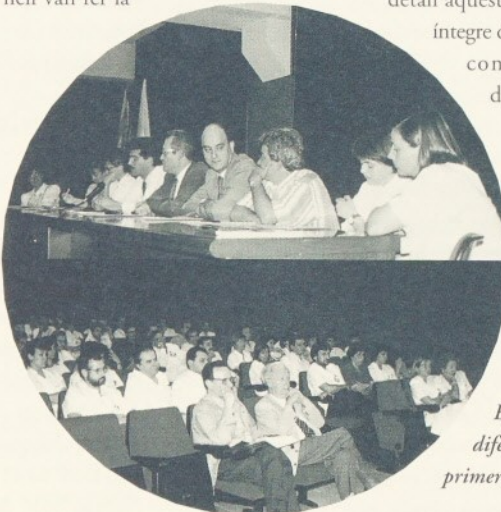
Perquè tothom conegui amb detall aquests projectes i el text íntegre de la Visió Comuna, com també el Pla d'Accions 95/96, s'han editat uns documents que es faran arribar a tot el personal de l'Hospital un cop passat el període de vacances.

D'altra banda, Camil Escáñez va fer la presentació de la Visió Comuna de l'Hospital de Granollers, text que ha servit com a punt de referència en aquesta primera fase de reflexió. Pel que fa a la forma d'aportar concreció als projectes, també fou presentat en aquesta sessió el Pla d'Accions de Progrés 95/96 pel representant de l'empresa externa que ens ha assessorat en aquesta dinàmica.

Cal dir que la sessió va tenir un índex d'assistència que es va situar per sobre del 75% dels professionals convocats.

Acabades les presentacions, es va obrir un petit debat que va recollir algunes intervencions que expressaren, d'una banda, la preocupació perquè tot aquest procés obtingui resultats concrets i, de l'altra, la satisfacció pel fet que sigui un procés participatiu, la qual cosa ja garanteix un coneixement més gran entre els professionals de la institució. Tal com deia en Rafael Morante en el seu discurs, "la comunicació interdisciplinària serà la base del nostre confort professional". Que així sigui.

dBaB

Els participants en els seminaris d'elaboració dels diferents projectes van tenir l'ocasió de conèixer els primers resultats de la dinàmica de comunicació.

Posada en marxa de la Unitat de Cures Intensives (continuació)

(Ve de la p. 1) ••• central, que està en relació amb diverses àrees de l'Hospital, molt especialment amb Urgències. Disposa de deu llits, en boxes individuals, i també inclou sales de treball per a metges i infermeres, una sala per als familiars i magatzems per a la diversa tecnologia i els materials fungibles.

Pel que fa als recursos humans, per aquesta 1a fase (sis llits), la dotació de l'àrea mèdica és d'un metge director del Servei, un metge adjunt i cinc metges adjunts de guàrdia. El personal d'infermeria es compon d'un cap d'infermeria i tres infermeres i una auxiliar d'infermeria per cada torn. Dis-

posa, a més d'una auxiliar d'hostaleria per al torn del matí i una altra per al torn de la tarda.

A més, l'UCI té el suport de la resta de metges especialistes de l'Hospital (Medicina Interna-Cardiologia, Digestiu, Pneumologia, Cirurgia, Anestèsia...) i dels serveis centrals (Radiologia, Laboratori, Farmàcia, Manteniment...).

Visites restringides

Ateses les característiques dels pacients ingressats en aquesta Unitat, les visites estan limitades, tant pel nombre com per l'horari. Segons l'estat del malalt estaran permeses les visites dels seus familiars d'acord amb els horaris

següents: de 7.30h a 8.00h, de 14.30h a 15.00h, de 19.00h a 19.30h i de 23.00h a 23.30h. El nombre total de persones per torn no serà superior a 3 i entraran a l'habitació de manera rotatòria; es podrà limitar segons la gravetat del malalt i el criteri del personal de la Unitat. No és permesa la visita de menors de 14 anys.

Pel que fa a la informació, és confidencial i només es facilitarà als familiars més directes, i, per tant, no se'n donarà per via telefònica. Habitualment, cada dia un metge del Servei, entre les 13.30h i les 14.30h, informará de l'estat del pacient als familiars que ho desitgin. Això no obstant, sempre que

L'equip mèdic de l'UCI:

Dra. Judith Xirgu, Dr. Salvador Armengol, Dr. Guillermo Rodríguez, Dr. Pablo Velasco, Dr. Domènec Joseph, Dr. Josep Ballús i Dr. Lluís Espinosa.

sorgeixi algun canvi important en l'evolució del malalt es contactarà amb la família.

Manoli Macarro
Cap d'Infermeria UCI
Salvador Armengol
Director de Servei UCI

Sopar de comiat i benvinguda de residents

El passat 9 de juny es va celebrar un sopar al qual van assistir 75 persones de serveis diferents. El motiu era prou important: acomiadar els residents que van acabar la seva especialitat el desembre del 94 i donar la benvinguda als nous residents, que des de fa 5 mesos corren pels passadissos del nostre Hospital.

Els nous especialistes —Gaspar Salinas (Ginecologia), Edurne Justo (Geriatría), Pilar Llobet (Pediatria), Núria Isach (Anestèsia) i Antoni Colomé (Medicina Interna)—, van rebre el seu diploma i un regal simbòlic que pretenia ressaltar alguna de les qualitats que els hem descobert durant la seva estada entre nosaltres. Posteriorment, aquest extraordinari quintet, acompanyat per l'orquestra "Principal Primera" va cantar la cançó de "Resistente, Resistente, tu eres el Resistente de mi amor"... ajudat per tot el públic.

Acte seguit, es van apagar els llums. Sobre una paret blanca, va aparèixer la imatge d'un dels nostres petits residents, alhora que tothom escoltava alguns dels secrets de la seva infància. "Ahhhh...!!! Pero, si soy yo: ¿De dónde habéis sacado esas fotos?". I els crits, les rialles i les cares de sorpresa es van anar succeint durant alguns minuts, en què cada resident s'identificava amb les fotos que apareixien (ves-

Els nous residents: d'esquerra a dreta, Gonzalo Iriondo, Josep Ma. Ibáñez (Cap d'Estudis), Núria Estupinyà, Lali Cabot, Ma. Lluïsa Martínez, Benito Fontecha i Mar Peñas.

tit de primera comunió, disfresses d'egipci, faldilles molt curtes, cara de nen dolent...), i havia de sortir davant de tot el públic. Els vàrem vestir de barrufets; però el que poca gent s'esperava era que entre aquests petits, també faríem sortir el Gran Barrufet. El Dr. J.M. Ibáñez (cap d'Estudis des de fa 2 mesos) va acabar ballant el "Ball dels Barrufets" amb els nostres protagonistes: Benito Fontecha (Geriatría), Lali Cabot (M. Interna), Lluïsa Martínez (Anestèsia), Gonzalo Iriondo (Cirurgia), Núria Estupinyà (Ginecologia) i Mar Peñas (Pediatria). També vam tenir l'oportunitat de descobrir el talent artístic dels nostres companys: en

Benito ens va delectar amb una jota manxega, i la Lali amb la "Chica Ye-Ye".

Potser és el moment de donar les gràcies a les famílies que ens van proporcionar el material fotogràfic i van saber guardar el secret amb tanta cura, i a tots vosaltres que vàreu ajudar a fer caliu en aquests moments tan entranyables per als companys. Finalment, volem reconèixer la feina de tots aquells que van participar en l'organització de la festa, i convidar-vos a tots a passar pel despatx d'Atenció a l'Usuari per comprovar la veracitat d'aquesta història, amb algunes fotografies.

Imma Cañas
Metge Resident de MI

Lliurament de diplomes als nous especialistes

El passat 25 de maig a la una del migdia va tenir lloc a la Sala d'Actes del Centre Geriàtric l'acte acadèmic de reconeixement i lliurament de diplomes als metges residents que van finalitzar durant l'any 1994 la seva formació com a especialistes en el nostre Hospital.

Aquests metges són: Dra. Pilar Llobet (Pediatria), Dra. Núria Isach (Anestesiologia i Reanimació), Dr. Gaspar Salinas (Obstetrícia i Gine-

cologia), Dr. Antoni Colomé (Medicina Interna) i Dra. Edurne Justo Nevado (Geriatría).

L'acte va ser presentat pel cap d'Estudis. Seguidament es va procedir a lliurar els diplomes i un petit obsequi a cadascun dels residents, i tant ells com els respectius caps de Servei van dir unes paraules.

Va cloure l'acte el director mèdic, Dr. Albert Vives, i tots plegats vàrem fer un aperitiu per celebrar-ho.

Des d'aquí els volem desitjar molta sort i una carrera professional plena d'èxits. Estem segurs que guardaran un magnífic record d'aquests anys que han passat entre nosaltres, i voldríem que servissin d'estímul a tots aquells metges que estan actualment formant-se al nostre Hospital.

Dr. Josep M. Ibáñez
Cap d'Estudis

Els nous especialistes: Dra. Pilar Llobet, Dr. Gaspar Salinas, Dr. Antoni Colomé, Dra. Núria Isach i Dra. Edurne Justo.

la farmaciola

Es un pèl difícil ser categòric i assegurar si el sol fa bé o fa mal, si és bo o dolent, però tanmateix també és fàcil aclarir la qüestió.

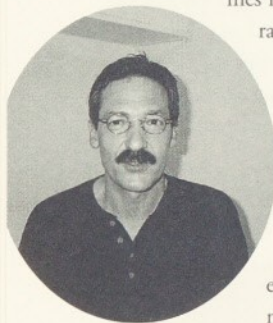
Sense sol i sense la seva influència sobre la natura, no existirien ni la vida animal ni la vegetal. Com a font de vida, per l'emissió de la seva llum, el sol es pot considerar l'astre rei. Participa en mil-i-una funcions positives: activació en el procés d'oxigenació, en la síntesi de la vitamina D, en la funció clorofil·lica de les plantes,...

El sol emet raigs ultraviolats (UV) de diferents tipus, anomenats UVA, UVB i UVC, a més d'infraroigs (IR) i altres radiacions ionitzants.

Els raigs ultraviolats A i B (UVA i UVB) són les radiacions lluminoses que emet el sol i que ens arriben més intensament després d'haver travessat l'atmosfera terrestre, on es debiliten per un procés d'absorció i dispersió, i perden així la força i la intensitat perilloses per a nosaltres. Malgrat tot, la pell humana, en els seus diversos fototips, no està del tot preparada per absorbir-los sense patir un procés d'agressió progressivament acumulatiu, i que tard o d'hora ens passarà factura en forma de lesions diverses: taques senils, lentígens, arrugues, elastosi cutània, lesions precanceroses —com queratomes—, i canceroses com —epiteliomes basocel·lulars i carcinomes escamosos— i fins i tot afavorint l'aparició de melanomes malignes, en persones predisposades per idiosincrasia, o per l'activació que el sol provoca als nevus cel·lulars.

Com veiem, l'home envelleix per mecanismes fisiològics i per accions de les radiacions UVA2, UVB i UR emeses pel sol. (També els passa igual a les dones).

Els raigs UV, dividits en UVA -320 a 400 nm- (UVA1 -340 a 400 nm- i UVA2 -320 a 400 nm-) i UVB -290 a 320 nm-, són els responsables dels fenòmens que es donen damunt la pell humana.

Dr. Francesc Oliveras

Els UVA i els UVB

Els UVA presenten un avantatge envers els UVB: tenen una energia fototònica netament inferior, la qual cosa fa que els seus efectes negatius siguin menys greus, tot i que tenen un potencial de penetració fins a la dermis, a diferència dels UVB, que se situen a l'epidermis.

L'eritema que provoquen els UVA és inferior al dels UVB, però en canvi els UVA par-

Savis consells davant el sol

ticipen en l'envelliment, en la formació d'arrugues, en reaccions de fotoal·lèrgia, i desencadenen l'activació de fotodermatosi, com el lupus discoide, les porfiries, la rosàcia,...

Els UVB provoquen eritemes intensos, cremades, inflamació de la pell amb dolor i prujia. També s'hi afegeix l'efecte negatiu sobre l'ADN dels nuclis cel·lulars i el seu potencial carcinogenèsic creix quan s'hi sumen els efectes dels UVA2, i si, a més, els mecanismes d'autoreparació i de defensa estan constantment sotmesos a tal agressivitat.

Tenint en compte el tipus o el fototip cutani, es pot classificar l'individu segons una escala: TIPUS I, II, III i IV, depenent cadascun de la coloració de la pell; així, doncs, classificarem un individu de pell blanca, cabells clars o rossos i ulls blaus en el TIPUS I; aquests són els més delicats davant les radiacions solars i en els quals s'evidencia el mal més ràpidament i d'una manera més marcada. Els del tipus II, III, ... són, doncs, els de cabells castanys, ulls foscos..., els dels cabells negres, pell morena, etc.

Protecció segons el tipus de pell

Atès tot això, i depenent del lloc en relació longitud/latitud on es viu, s'haurà de prendre un nombre de mesures determinat -que es poden dir vitals- perquè el sol sigui per a l'home un somni, i no un malson.

Cadascun de nosaltres s'haurà de protegir d'acord amb el seu tipus de pell, la seva feina, les seves activitats lúdiques, la seva edat, el seu sexe, i també segons les malalties que pateixi, la medicació que prengui...

La protecció pot ser adequada seleccionant el tipus de roba que es porti per a l'ocasió (barret, gorra, samarreta, ulleres, etc.), seleccionant l'horari d'exposició al sol. Cal evitar el migdia, de les 11 fins a les 15, sobretot la matinada i les persones dels I i II, que mai no poden quedar morenes i sempre es cremen.

S'ha d'hidratar el cos amb una ingesta abundant de líquids, sèrums i fruites.

Però el que cal per damunt de tot és usar un fotoprotector solar adient per a cada ocasió i per a cada tipus de pell, per poder així gaudir d'una exposició al sol sense perill de patir un eritema solar.

L'índex de protecció adequat se selecciona tenint en compte el FPS (factor de protecció solar), el qual indica el temps que es pot fruit d'una exposició sense perill de desencadenar l'eritema o la cremada.

De tot això en parlarem una altra vegada, si us sembla.

Dr. Francesc Oliveras

Entrevista amb els responsables de l'UCI

Tal com dèiem a l'article de portada d'aquest de Bat a Bat, la nova Unitat de Cures Intensives (UCI) de l'Hospital de Granollers es va posar en marxa el passat 26 de juny. És el moment de que el Dr. Salvador Armengol, director del Servei de Medicina Intensiva, i la Manoli Macarro, cap d'Infermeria, ens parlin de l'experiència de posar en marxa un servei esperat durant tant de temps al nostre Hospital.

Quina ha estat la vostra trajectòria professional?

Manoli Macarro. - Vaig fer infermeria per casualitat, ja que en realitat volia fer bioquímica genètica. Vaig estudiar a l'escola de Santa Madrona pel seu prestigi i en guardo molt bons records.

Acabats els estudis, vaig començar a treballar a l'Aliança i vaig passar per diferents serveis: traumatologia, medicina, urologia i quiròfans. Més tard vaig participar en la posada en marxa del Servei d'UCI i vaig estar-hi treballant durant 6 anys. Al mateix temps vaig fer els postgraus de medicina intensiva i d'àrea quirúrgica perquè pensava que havia de completar la meua formació d'infermera. Jo crec -i ho tinc molt clar- que la gent aprèn amb la pràctica, però que és molt

••• 10 de curtes •••

• Manuela Macarro •

Quin tipus de música t'agrada?

De tot tipus. M'encanta la música i, a més, m'anima molt.

Quina és la pel·lícula de la teva vida?

"La estratègia del caracol" i també "Mujeres al borde de un ataque de nervios".

Quin és el darrer llibre que has llegit?

"Diario de un jubilado", de Miguel Delibes.

Quin és el teu plat favorit?

La paella de marisc i la "fideuà".

Practiques cap esport?

No.

Què o qui t'emportaries a una illa deserta?

Música, paper i colors per dibuixar i un home que m'estimi.

Quines afeccions tens?

Escollar música, cantar, dibuixar, conversar i anar al teatre.

Quin és el teu color preferit?

El blau marí.

Quin és el teu signe del zodíac?

Verge.

Digues una il·lusió, un somni.

Ser feliç.

"L'UCI assegura el continuum assistencial"

necessari preparar-se i estudiar. A part d'aquests cursos vaig començar a formar-me en gestió perquè pensava que hi havia moltes coses per fer i per canviar. Posteriorment vaig treballar com a supervisora de medicina interna al Parc Taulí de Sabadell. Allà vaig viure una experiència molt dura però que va resultar molt positiva per a mi: passar de fer únicament tasques assistencials a realitzar exclusivament funcions de gestió com a supervisora, en un hospital amb una organització molt diferent a la qual jo estava acostumada i amb una manera molt nova de fer.

Salvador Armengol.- La meua decisió d'estudiar Medicina no va venir marcada ni per antecedents familiars o clars sentiments vocacionals. La meua carrera es va encaminar cap a la medicina interna a partir de la meua relació amb el Dr. Mauri, metge internista de la Clínica Santa Madrona, que em va fer de mestre. Mentre estudiava vaig aconseguir una beca que em va permetre formar-me i treballar a l'esmentada Clínica. En acabar la carrera vaig fer l'especialitat de medicina interna com a MIR a Bellvitge i va ser quan em vaig adonar que la meua formació en el tractament de malalts en situació crítica podia millorar. Per això, quan va sortir una convocatòria a l'Hospital de Sant Pau per formar metges residents intensivistes, vaig decidir presentar-m'hi. Una vegada finalitzats els tres anys de formació a Sant Pau, vaig anar a la Clínica Plató com a adjunt intensivista i més tard a l'Aliança, on vaig coincidir amb la Manoli. Després de tres anys a l'Aliança, vaig decidir anar a Can Ruti perquè pensava que era un centre que em podria donar més oportunitats des del punt de vista de formació, docència, investigació i desenvolupament professional. Allà vaig desenvolupar la meua feina com a adjunt a l'UCI durant cinc anys i alhora vaig completar la meua formació assistint als diferents cursos orientats cap a la gestió que organitzava el Col·legi de Metges. Quan estava a la fase inicial d'elaboració de la meua tesi doctoral va sortir convocada la plaça de director de Servei de l'UCI a l'Hospital de Granollers i llavors vaig decidir presentar-m'hi.

Què ha significat per a vosaltres haver de començar "des de zero"?

La gent que ens envolta pensa que començar des de zero té molts avantatges, però per a la persona que ho viu, a més d'avantatges, té també inconvenients. La planificació d'un servei com el nostre és una tasca complicada, per això pensem que si haguéssim de tornar a fer-ho potser ho plantejaríem d'una altra manera. Encara que hem viscut moments de molts canvis a l'Hospital, els quals han repercutit sobre la nostra tasca, volem manifestar que hem tingut el suport dels professionals.

Manoli Macarro i el Dr. Salvador Armengol.

Pel que fa a la relació amb la resta de serveis de l'Hospital, hem de remarcar que en no haver-hi una cultura prèvia d'intensius establerta hem hagut de realitzar una tasca força important d'informació i d'anàlisi de les repercussions del nostre servei sobre la resta.

Creiem que ha estat i continua essent un repte i, si funciona, serà pel nostre "granito de arena" i per la feina que realitzaran els professionals que s'han incorporat al Servei. Serà una satisfacció per a tothom i, sobretot, per a nosaltres que portem sis mesos treballant-hi. Sabem que encara no hem recollit tots els fruits del que hem fet, però el que tenim molt clar és que hem après molt i que l'experiència ha resultat totalment positiva.

Quin creieu que serà l'impacte de l'UCI?

En primer lloc la nostra UCI implicarà un increment de benestar per als pacients que fins ara havien de marxar del seu entorn habitual amb el consegüent desplaçament de les seves famílies, perquè no es podia donar assistència en determinats processos aguts. Ara hi haurà una accessibilitat més gran a un Hospital que tant la ciutat com la comarca consideren molt seu. El que és molt important i positiu per als pacients és que mitjançant l'UCI del nostre Hospital queda assegurat el seu continuum assistencial.

Pel que fa a l'impacte sobre l'Hospital i els serveis, creiem que l'UCI donarà solucions en aquells malalts que abans es quedaven a urgències perquè no existia el nostre servei. D'altra banda, generarem unes demandes assistencials a la resta de serveis tot i que ara no podem quantificar encara quina en serà la repercussió, atès que tot dependrà de les patologies que tractem. El que sí volem dir és que som una unitat molt oberta i que ens posem a disposició de tots els professionals mèdics per tal d'unificar protocols. El servei d'UCI té una connexió molt especial amb la resta de serveis, una relació que moltes vegades s'ha de fer de forma molt ràpida i no en les millors condicions. Cal tenir en compte que el nivell d'exigència de l'UCI és molt elevat i que el caràcter d'urgència intrínsec del servei a vegades pot destarotar la dinàmica i el funcionament normal d'altres serveis.

"Ofereix tota mena de cures intensives a tots

B!!!
de guàrdia

els pacients que ingressin a les nostres UMI sense tenir en compte els riscos, les possibilitats de supervivència, els desitjos del mateix pacient i la qualitat de vida que li oferirem és èticament i econòmicament inacceptable".

Què en penseu, d'aquesta reflexió?

Estem d'acord amb la filosofia d'aquesta reflexió, creiem que a l'hora de triar un malalt que ha d'ingressar a l'UCI cal tenir en compte quina patologia té, quina és la seva qualitat de vida prèvia a l'ingrés i valorar quines seran les seves possibilitats de supervivència amb una bona qualitat de vida un cop l'hauran tractat; és a dir, creiem que és molt important realitzar una bona selecció dels malalts que han d'ingressar a l'UCI.

Hem de conscienciar-nos que els recursos són limitats i que s'han de distribuir bé i que les decisions sobre si un malalt ha d'ingressar o no a l'UCI i sobre quan cal aturar les mesures terapèutiques no haurien de dependre només de l'intensivista, sinó que s'haurien de consensuar amb la resta de professionals que l'han portat i que han intervingut en el procés assistencial.

Pilar Rol

••• 10 de curtes •••

• Salvador Armengol •

Quin tipus de música t'agrada?

La música catalana, tipus Lluís Llach, la música instrumental i l'espanyola.

Quina és la pel·lícula de la teua vida?

No n'hi ha cap, però si hagués d'assenyalar una que m'agrada molt seria "Ben-Hur".

Quin és el darrer llibre que has llegit?

Dòping a l'alta competició.

Quin és el teu plat favorit?

La paella de marisc.

Practiques cap esport?

El "jogging", la bicicleta, el tennis i, a més, acostumo a anar al gimnàs.

Què o qui t'emportaries a una illa deserta?

La ràdio i una companya que em compren- guí.

Quines afeccions tens?

Fer esport, fer bricolatge, escoltar la ràdio i ramblejar.

Quin és el teu color preferit?

El blau cel.

Quin és el teu signe del zodíac?

Em sembla que estic entre balança i escorpi.

Digues una il·lusió, un somni.

Sóc poc somniador, no t'ho sabria pas dir.

l'altra mirada

Vivències a Goma: Un record per aquells que no poden escollir

En Joan Carles Martín ens explica en aquest article la seva experiència en un camp de refugiats prop de Goma, al Zaire. El Dr. Martín és metge de Guàrdia del Servei de Pediatria del nostre Hospital, i durant els mesos de febrer i març d'enguany va estar col·laborant amb Mèdicos del Mundo, una de les ONG (Organitzacions No Governamentals) que treballen en l'atenció dels refugiats ruandesos.

Explicar en poques paraules la meua estada a Goma no és gens fàcil. I no ho és, perquè quan ho recordo em vénen un munt de sensacions a la memòria difícils de narrar i d'entendre per qui no ho ha viscut personalment.

Tot va començar d'una manera quasi inconscient. Decideixes fer-ho, i de sobte, tens un parell de dies per fer-te a la idea i marxar. Potser així és molt millor, però la veritat és que tens els teus moments de dubte. Quan arriba l'hora, la por per tot allò que t'és desconegut, el fet de no saber exactament què hi vas a fer i de quina manera, i d'altra banda, el sentiment de conèixer un món nou i diferent, de poder ajudar els altres, i la satisfacció que tot això et pot reportar a nivell humà i professional, es barregen fent un combinat explosiu de sentiments contradictoris d'un gran temor, entusiasme i exaltació apassionants alhora.

La veritat és que, d'aquesta experiència, el que més t'enriqueix a nivell global són les vivències humanes, molt més que les professionals, perquè tot el que puguis aportar és poc, ateses les circumstàncies. Al camp de Mugunga hi ha un munt de gent que fa molt de temps que hi són i

En Joan Carles Martín envoltat de nens ruandesos.

ment, quan tot estava per fer. Ara, malgrat totes les macances, la logística funciona, tothom té el seu paper i el seu lloc en el camp i sap el que ha de fer, gràcies a les ONG. Però jo i tots els que hi vam ser ens preguntem: fins quan?

Recordo de Mugunga, Rwanda i el Zaire els seus colors i la seva llum tan intensa, la seva olor penetrant i diferent, i la gran necessitat que tenen els refugiats d'afecte i comprensió.

Al principi és molt dur, fins i tot et plantejes seriosament si seràs capaç d'aguantar-ho; la mort, el dolor, el temor, la incertesa, però mica en mica comences a adonar-te de la falta que hi fas, i un dia veus i sents un somriure agraït, un altre t'agafen la mà i et parlen, i l'endemà et pregunten i tu preguntes, i vas fent amics, molt bons amics, i comences a notar aquella sensació tan bonica i confortant que és l'agraïment, rebre tant sense quasi donar res a canvi, notar la gratitud per tot, per molt poc que sigui, i el valor que ells donen a qualsevol mostra d'afecte, per petita que sembli, i et sens content perquè ets bàsicament útil, i experimentes l'agradable sensació de sentir-te plenament satisfet amb tu mateix per tot el que fas.

He après moltes coses, però essencialment he après a ser més persona. En un camp de refugiats aprens a conèixer-te molt més a tu mateix, a compartir i a donar sense esperar res a canvi; però sobretot, aprens molt de la gent, de la seva capacitat per suportar l'adversitat i el dolor, a viure al dia i al moment en un món on la por i la mort i la incertesa pel futur estan sempre presents.

Ells són capaços de viure, de sobreviure, i de no perdre l'esperança i la il·lusió. És una lliçó exemplar d'humanitat per a tots els qui, com jo, tenim la gran sort de poder escollir com volem viure.

Són molts i de molts diferents àmbits els professionals que hi cooperen amb el seu gra de sorra, participant en el dia a dia del que us podeu imaginar que és un camp de refugiats.

Cadascú amb el seu motiu, alguns fugint de moltes coses i altres fent-ho per un ideal totalment altruista, però tots procurant donar el màxim d'ells mateixos, perquè quan ho vius de prop t'adones de com n'és d'important la teva aportació perquè funcionin totes les peces de l'engranatge. És un lloc immens, i veient-ho i recordant-ho imagino que el més difícil possiblement va ser al principi, fa un any, aproximada-

Joan Carles Martín i Conillas
Pediatria

Els dimecres, Balls de Saló

Des de l'1 de març i fins al 14 de juny tots els dimecres a partir de les 19.15 i fins a les 20.45 s'han estat fent classes de ball de saló (vals, tango, bolero, rumba, pas-

double, samba, foxtrot, rock, txa-txa-txa, etc) a càrrec dels professors Jordi Gendre i Anna Izquierdo. Entre quinze i vint parelles

Jordi Gendre i Anna Izquierdo
van ser els nostres professors de ball.

ens hem trobat cada setmana en el segon soterrani de l'Hospital amb l'esperança d'arribar a ser uns experts principiants ballarins, capaços d'entrar en una pista i demostrar que cap ball és estrany ni difícil.

Vàrem començar aprenent els passos bàsics de cada ball, primer practicant cada pas individualment i després fent-ho amb la parella. Al principi havíem d'estar comptant els passos i l'únic que veus són els peus de la teva parella. La veritat és que la música ni la sents, però de mica en mica comences a agafar més desimboltura, intentes seguir més el ritme de la música i

Els aprenents de ballarins van passar estones molt agradables.

el ball cada vegada es fa més amè.

Crec que ningú no ha acabat sent un ballarí expert, però sí que tothom hem après unes nocions bàsiques de ball de saló. De tota manera, el més important és que hem passat unes estones molt agradables i divertides.

Volem des d'aquí donar gràcies als professors: en Jordi i l'Anna.

Teresa Garriga

Comiat per jubilació

El 31 de maig es va jubilar la Carmen Marín Segura, que treballava amb nosaltres des de l'any 1978 a l'Àrea de Restauració. Des d'aquí volem agrair-li la tasca realitzada durant tots aquests anys.

Fins sempre Isabel

Tots tenim en el nostre record la nostra com-

panya i amiga Isabel Amat. Amb ella hem compartit moments bons d'il·lusion, de treball i d'esforç; i ara, últimament, també l'hem hagut d'acompanyar i li hem hagut de fer costat en la seva malaltia, fins que ha arribat el moment que ens ha deixat per sempre.

Que la seva actitud alegre, complaent i acollidora resti sempre amb nosaltres.

Els seus companys

Signat un concert de col·laboració amb la Universitat de Barcelona

El passat 6 de juny Antoni Caparrós, rector de la Universitat de Barcelona, i Josep Serratusell, president del Patronat de la Fundació Hospital-Asil de Granollers, van signar un concert de col·labora-

ció amb objectius docents, assistencials i de recerca.

En el proper número del dBaB ampliarem la informació sobre aquest important acord entre ambdues institucions.

II Concurs de Fotografia Hospital General de Granollers

Amb motiu del 10è Aniversari del Centre Geriàtric Adolfo Montaña Riera, el passat 27 d'abril, a la Sala d'Actes de l'Hospital, es van lliurar els premis d'aquest II Concurs de Fotografia, organitzat per la comissió encarregada dels actes d'aquesta celebració i finançat amb el benefici del sorteig del viatge a Venècia del mes de febrer passat.

El jurat estava format per Antoni Cumella, Camil Escáñez, Jordi Ribó, Teresa Riera i Salví Rius.

El tema del certamen era "El vell i el seu entorn" i van participar-hi 17 persones, amb un total de 44 fotografies, que van estar exposa-

La Sala d'Actes en el moment del lliurament de premis.

des fins al dia 30 de maig a la Sala d'Actes de l'Hospital.

El primer premi, dotat amb 25.000 pessetes, va ser per a la fotografia titulada "Billar de la llar del jubilat", del Sr. Elies Cañelles Ballús. El segon premi, de 15.000 pessetes, ha estat per a Gemma Tintó Iborra per la foto "Una iaia llaminera". El tercer premi, de 10.000 pessetes, el va guanyar Dolores Ruiz Quesada amb "Diumenge de primavera". També es van repartir dues mencions: a Elies Cañelles amb "Na Mercè Orriols Rial", i per a Ignasi las Heras Maestro, per "Temps de lleure".

Un sentido adiós a la hermana Mercé Torres

El día 1 de mayo nos dejó la hermana Mercé Torres, toda una institución dentro de nuestro Hospital.

Hace pocas fechas, desde estas mismas páginas, se le hacía una entrevista conmovedora en la que podía constatar el alto perfil humano, profesional y por supuesto, espiritual que la caracterizaba. Los que tuvimos la suerte de compartir con ella durante años el trabajo cotidiano, de sobra lo sabíamos y por eso se nos hace más difícil asumir su pérdida.

Como habitualmente se dice "estaba en todo": supervisaba el material, nos ayudaba en los partos, tenía buen ojo clínico, creado a base de experiencia, recordaba cumpleaños, estaba al tanto de que no nos faltasen pijamas y si era necesario, nos cosía un botón que se hubiera desprendido. Jamás mostraba fatiga frente al trabajo y estaba siempre dispuesta las 24 horas del día.

Una cosa muy característica de ella, y que a todos nos causaba admiración, era su prodigiosa memoria. Era "un archivo andante". Si se presentaba una urgencia no necesitábamos pedir a archivos la historia clínica

porque ella la recordaba perfectamente e incluso la de los familiares próximos.

Cuando por la noche las hermanas hacían turnos, los que estábamos de urgencias, lo primero que preguntábamos era qué monja estaba de vela y sin desmerecer a las demás, cuando estaba ella, respirábamos tranquilos.

Pero, por encima de todo, teníamos una sensación que será imborrable en el recuerdo y era el sabernos queridos por ella, porque ella a todos, sin distinciones, nos quería.

Lamentablemente para nosotros y afortunadamente para Olot, un buen día partió hacia esta localidad para prestar sus servicios, pero nunca se marchó del todo porque de alguna forma siempre estuvo presente en Sala de Partos.

Con su penosa enfermedad, que dándonos ejemplo a todos, sobrellevó de forma admirable, pudimos reafirmarnos en el concepto que de ella teníamos.

Descanse en paz.

Personal de Sala de Partos

l'agenda

Infermeria

Formació externa

Amb motiu de la posada en marxa de la Unitat de Cures Intensives del nostre centre i tenint en compte la promoció interna que hem dut a terme amb l'atorgament de les places d'infermeria, hem vist la necessitat d'organitzar un programa de formació pràctica per conèixer el funcionament d'una UCI i per identificar les necessitats reals de les persones que hi són ingressades i poder oferir una atenció integral i personalitzada.

Del 8 al 21 de maig algunes infermeres del nostre Hospital van estar a la UCI de diferents hospitals:

Sra. Marisol Barreiro: *UCI-Hospital de Barcelona*
Sra. Imma Balcells: *UCI-Hospital del Mar*
Sra. Beatriz Martínez: *UCI-Parc Taulí*
Sra. Montserrat Rodoreda: *UCI-Parc Taulí*
Sra. Lluïsa Banco: *UCI-Sagrát Cor*
Sra. Miriam Nogueira: *UCI-Sagrát Cor*
Sra. Cristina Soldevila: *UCI-Sagrát Cor*
Sra. Asunción Romero: *UCI-Sagrát Cor*

Formació interna

Actualització de coneixements i orientació del rol professional per a auxiliars d'infermeria.

Del 9 de juny al 3 de novembre de 1995

Nombre d'alumnes: 33

Professorat: Srta. Núria Carsi – Professora de DOMO. Escola d'Ensenyament Superior d'Infermeria.

Acompanyament en els processos de morir i de la mort.

Del 19 al 22 de juny de 1995

Nombre d'alumnes: 35

Professorat: Sra. Teresa Piulachs. Directora de DOMO. Membre del Comitè d'Experts de l'OMS. Membre del Comitè Europeu d'Escoles Sup. d'Infermeria.

Infermeria. Sessions programades:

Electrocardiografia bàsica / 1a part:

3 de maig/95

Sra. Manoli Macarro (*cap d'Infermeria de l'UCI*)

Electrocardiografia bàsica / 2a part

17 de maig/95

Sra. Manoli Macarro (*cap d'Infermeria de l'UCI*)

Manual de Dietes de l'Hospital General de Granollers.

14 de juny/95 • Comissió de Dietes

Maneig i tractament de les úlceres per pressió
21 de juny/95 • Grup de treball de les úlceres per pressió.

Programes docents de les assignatures amb pràctiques:

Setembre/95 • Sra. Cinta Sadurní – Professora de l'Escola Universitària d'Infermeria d'Osona

Alletament matern "Necessitat d'una visió"
Conjunta primària/Hospital

20 de setembre/95 • Sra. Mercè García Cogolludo (llevadora PAD)

Importància del pare durant el part i el puerperi
18 d'octubre/95 • Sra. Susana Pesas (psicòloga)

l'agenda

Nomenaments

F. Javier Carballeda i Hernández, Director del Servei de Ginecologia i Obstetrícia.

Santiago Montull i Morer, Director del Servei de Medicina Interna.

Pablo Velasco i Condado, Metge Adjunt per a la Unitat de Cures Intensives.

Josep Ballús i Noguera, Guillermo

Rodríguez i Froján, Domènec Joseph i Munné, Lluís Espinosa i Serralta i Judith Xirgu i Cortacans, Metges Adjunts de Guàrdies per a la Unitat de Cures Intensives.

Jaume Aragonés i Rovira, Imma Balcells i Díaz, Lluïsa Bancó i Tura, Mª Soledad Barreiro i Rodríguez, Maria Angeles Benet i Pérez, Gemma Cervera i Botinas, Núria Corderas i Oliver, Isabel García i Sanahuja, Montserrat Gordo i Buixó, David Macia i Pajares, Beatriz

Martínez i García, Miriam Nogueira i Farrés, Montserrat Rodoreda i Pujal, Asunción Romero i Ventura, Cristina Soldevilla i Barbosa i M. Lucia Vicente i Martínez, Diplomats en Infermeria per a la Unitat de Cures Intensives.

Maria Ruiz i López, Mª Jesús Miranda i Gallardo, Encarna Comino i Caliz, Esperanza Redondo i Manjon, Otilia Salas i Pérez, Auxiliars d'Infermeria per a la Unitat de Cures Intensives.

Cesar García i Madrid, Metge Adjunt

per al Servei de Cirurgia.

Josep Maria Pedrell i Pedrola, Metge Adjunt per al Servei de Cirurgia.

Enrique Cruz i Olivé, Metge Adjunt per al Servei de Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia.

Marta Bergón i Estrada, secretària de la Unitat de Cirurgia sense Ingrés i del Servei d'Anestesiologia i Reanimació.

Maria Raurell i Farràs, Diplomada en Infermeria per a la Unitat de Cirurgia sense Ingrés.

les golfes

Solució als mots encreuats Número 5

H: 1. Distanciaments.- 2. Roïnes.- 3. ódnoR. llotisme.- 4. Gespa. Calúmnia.- 5. Ole. MMI. Nies.- 6. A. Da. Afini. ATS.- 7. Dribblings. As.- 8. Demà. Toni. C.- 9. Inesperadament.- 10. Centenari. Aloa.- 11. Citara. Tònics.- 12. ixarP. snirtaeT.- 13. oerE. A. areficrA.- 14. Riall. Ase. As.
V: 1. Drogoaddicció.- 2. Iodel. Renèixer.- 3. Sinsedimentari.- 4. tnoP. Abastar. A.- 5. aeraM. B. Perpal.- 6. Ns. Mal. Ena. L.- 7. C. icifitrA. Sa.- 8. Illa. inoaR. nrA.- 9. aloL. Nngdities.- 10. M. Tunísia. Orfe.- 11. Elimi.

Mantí.- 12. Nssnea. Celfaca.- 13. Tomista. Nocers.- 14. S. Ea. Ss. Tasta.

Solució de l'escudella barrejada número 5

José ARIAS, Manuel BARCOS, Albert BAU, Elisabet BONADA, Magda CALDERON, Margarita CATALA, Marta de ROJAS, José HERRERA, Antoni IBANEZ, Emilio LEON, Ramón LOPEZ, Manoli MACARRO, Lidia MARZUELO, Assumpta MONTPEYO, Paco NAVAS, Toni NAVINES, Montse RODOREDADA, Antònia SANCHEZ, Teresa TORANTE, Antoni TORRECILLA.

Solució a la targeta falsa número 5

ROSA ARJONA UREÑA
Guanyadors per sorteig, entre les solucions correctes de "Les Golfes" del número 5:
Escudella barrejada: Francesc Felipe Moya
Mots encreuats: Quim Bosch Marcet
Targeta falsa: Matilde Bassa Batlles
Us recordem que sortejarem un llibre entre tots els encertants de cadascun dels passatemps. Podeu depositar la solució a la bústia que trobareu al costat de la Unitat d'Informació i Atenció a l'Usuari.
Data límit per entregar els resultats de "Les Golfes 6": 20 / 8 / 95

Escudella barrejada

Número 6

Mots encreuats

Número 6

Del dret i del revés, recte i de través, podeu trobar 20 companys de treball.

M A R G A R I T A C A R M O N A
P R R A F A E L G R A D O S O R
I E S T E R R O D R I G U E Z A
L O Z E V R R E B L E V G I M B
A P I L A R Z A M B R A N O N A
R I E R E L O S A I R U N G O N
D O L O R E S H O Y O S I J N S
E D O L O R S R E C H E I F J A
A C I R O S A L A R A E B R I U
Z A S A N D R A S E R R A N O Z
P L A T O R O T O F L E C H A A
I P R I E R D N E G I D R O J I
A R U M I Z E M O G L A R O C L
Z A D M P A U N U A L A R T I A
U M A R I A F E C O D I N A O M
L A L E J A N D R O Y U N T A A

H: 1. Aparell que, després de posar-hi diners, de vegades dona premis (dues paraules que continuen pel 14 vertical).- 2. Molestar. Hamaca usada pels mariners per dormir. Ruteni.- 3. Pastisset farcit de nata, crema o xocolata (pl). Va mudat però no ho sembla.- 4. Mig matrimoni i encara del revés. En llenguatge col·loquial infantil, cop amb el cap a la pilota. Mil deu.- 5. Propis d'una tribu. (Al rev.) Temor. Vocals.- 6. En anglès, diminutiu d'Eduard. Fa el seu piset. (Al rev.) Es famós l'Institut de Sarrià.- 7. Estris, eines. Turó de Jerusalem i afluent del Segre. Un.- 8. Fluor. Senyor vestit de negre que intenta posar ordre a uns altres senyors amb calces curtes. La Irene sense consonants.- 9. Empipadora a l'estiu a l'armari. Gemec. Acabats d'arribar a aquest món.- 10. Mig viacruçis. L'altre mig. La meitat de tu.- 11. Os. Fermentador casolà per a la producció de iogurt.- 12. Del Fai, del Montseny. Institut que té déficit. Plegar-lo vol dir desistir en un intent.- 13. En àrab vol dir fill i precedeix moltes vegades el nom. Mig centenar. (Al rev.) Dòcil. Est.- 14. Relatiu al ritme. L'altre mig centenar. Ja. Nord.

V: 1. Fórmula farmacèutica o excipient format per mel i aigua i, a vegades, glicerina. Ajudar, protegir.- 2. (Al rev.) Petit vas de terrissa circular i fons pla. Falta litat per tenir sencera la facultat de riure.- 3. Diàriament.- 4. (Al rev.) Grup molt homogeni de llengües africanes. Abreviació de frare. No arriba a mig centenar. Ara un miler.- 5. (Al rev.) Poble de la província de Còrdova, conegut pel palau dels ducs del seu nom. Antigament n'hi havia molt a Llinars.- 6. Famós el del senyor de Bergerac. Ho són els llliris. Ara el centenar ha sortit complet.- 7. (Al rev.) Si no vols pols no hi vagis. Molt conegut el de la cardina. Un altre centenar sencer.- 8. Per on surt el sol. Escandi. Senyor encogit. Igual ben diferent.- 9. Més escandi. Allò que porta la deessa arcífera. Peça d'acer on és entallada la figura que cal imprimir a una moneda, medalla, etc.- 10. Trens. Ventet suau.- 11. (Al rev.) Sou obstacle a l'execució d'alguna cosa. El Dr. D'Este desvocalitzat. Posa en marxa la tropa.- 12. Aquesta i la següent fan el ruteni. Joguina consistent en dos discos units per un eix que es fa pujar i baixar mitjançant un fil enrotllat en aquest eix. Inhabitada.- 13. Individu d'un antic poble semita. Va de fora a dins.- 14. Continua de l'1 horitzontal. Es veritat.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														

Targeta falsa

Número 6

Sembla un senyor d'origen italià però és una senyora d'origen sevillà.

CARLOS M. MILANÉS ANANAS

el rebost

Les salses

Vinagreta:

Una cullerada de vinagre de vi, 3 cullerades d'oli d'oliva verge, sal i herbes aromàtiques: julivert, estragó i alfàbrega. Es comença a dissoldre la sal amb el vinagre i després s'hi afegeix l'oli i les herbes aromàtiques. Si es vol, també s'hi pot posar pebre. Remeneu bé la vinagreta.

Vinagreta de remolatxa:

Agafeu 200 g de remolatxa cuita, poseu-la en un bol juntament amb la vinagreta i tritureu-la bé amb la batedora.

Vinagreta de pebrot escalivat:

Escalivem un pebrot, el col·loquem en un bol juntament amb una salsa vinagreta i ho triturem tot plegat amb la batedora.

Vinagreta d'espàrrecs:

Bulliu els espàrrecs bladers o bé compreu un pot de conserves, traieu-ne el líquid i poseu els espàrrecs en un bol juntament amb la vinagreta. Tritureu-ho tot amb la batedora.

Vinagreta de tomàquet cru:

Es pela el tomàquet i es talla en quatre trossos. En un bol es posen 4 cullerades d'oli d'oliva verge, una cullerada de vinagre, sal i pebre i es tritura tot.

Salsa maionesa sense rovell d'ou:

Ingredients 75cc de llet semidescremada, sal, vinagre o suc de llimona, 1/2 gra d'all i oli d'oliva verge.

En un recipient es posa la llet, el vinagre, l'all i la sal. Es remena ben de pressa amb la batedora, que faci escuma; després s'hi afegeix ben a poc a poc un raig d'oli.

Marina Molins